

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ORIGINAL PAPER

Γνώσεις για τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα Οι φοιτητές υγειονομικών σχολών γνωρίζουν περισσότερα;

ΣΚΟΠΟΣ Η σύγκριση των γνώσεων για τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα μεταξύ φοιτητών υγειονομικών σχολών και μη. **ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ** Συμμετείχαν 287 φοιτήτριες διαφόρων σχολών –υγειονομικών και μη– της Θεσσαλονίκης, ηλικίας από 18–35 ετών. Για το σκοπό της παρούσας μελέτης επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο για τις γνώσεις και τις στάσεις των Μπένου, Καβάκα, Παναγοπούλου. **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ** Όσον αφορά στις γνώσεις για το ποιες ασθένειες μεταδίδονται με τη σεξουαλική επαφή, η σύγκριση των ομάδων έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές για την ηπατίτιδα Α ($p=0,000$), για την ηπατίτιδα C ($p=0,000$) και για τη φυματίωση ($p=0,001$) μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη. Στους τρόπους μετάδοσης του AIDS και της ηπατίτιδας B περισσότερες φοιτήτριες υγειονομικών σχολών θεωρούσαν ότι μεταδίδεται με το σάλιο, ενώ λιγότερες ότι μεταδίδεται με τα έντομα. Όσον αφορά στο τι σημαίνει προφύλαξη από το AIDS, η χρήση προφυλακτικών θεωρήθηκε σωστή από το 97,7% του συνόλου των ερωτηθέντων και η χρήση προφυλακτικών για προστασία από την ηπατίτιδα B θεωρήθηκε σωστή από το 96,5% των ερωτηθέντων. Σχετικά με τους τρόπους προφύλαξης από το AIDS, στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στην παράμετρο «να κατουρήσεις μετά από τη σεξουαλική επαφή» ($\chi^2=10,270$, $p=0,006$) και στη χρήση του εμβολίου ($\chi^2=6,831$, $p=0,033$) και για την ηπατίτιδα B στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στις παραμέτρους «να κατουρήσεις μετά από τη σεξουαλική επαφή» ($\chi^2=21,784$, $p=0,001$) και στη χρήση του εμβολίου ($\chi^2=12,591$, $p=0,002$) μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη. Τέλος, αποτελεσματικότερος τρόπος προστασίας από το AIDS και την ηπατίτιδα B θεωρήθηκε το προφυλακτικό από το 97,9% του δείγματος. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ** Ενώ το σύνολο των ερωτηθέντων φαίνεται να γνωρίζει τους τρόπους μετάδοσης και προφύλαξης από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, η επάρκεια των γνώσεων δεν είναι ικανοποιητική. Εξακολουθεί να επικρατεί ασάφεια σε αρκετά θέματα, ακόμη και σε φοιτήτριες υγειονομικών σχολών. Παρόλο που οι στρατηγικές ενημέρωσης και πρόληψης φαίνεται να είναι αποτελεσματικές, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις για τη χρήση του προφυλακτικού, είναι εμφανές ότι δεν επαρκούν για να καλύψουν όλα τα γνωστικά κενά και τις αντιφάσεις και, επομένως, είναι σημαντικό να αρχίσουν σχετικές εκστρατείες, ενώ τα προγράμματα πρόληψης να προσαρμοστούν για να καλύψουν τις νέες ανάγκες.

Καλή αναπαραγωγική υγεία έχει οριστεί ως η κατάσταση της πλήρους σωματικής και κοινωνικής ικανότητας σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το αναπαραγωγικό σύστημα, περιλαμβανομένου του ασφαλούς σεξ, της ικανότητας για αναπαραγωγή, της προστασίας μητέρας-παιδιού και της ελευθερίας του καθένα να αποφασίζει κάθε πότε και με

ποιον θα έρχεται σε επαφή.¹ Ορίζοντας την αναπαραγωγική υγεία, σημαντικοί παράγοντες για την προσωπική και την κοινωνική ζωή τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών είναι η αντισύλληψη και τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.

Ο όρος «σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα» ση-

ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ 2010, 27(4):669–674
ARCHIVES OF HELLENIC MEDICINE 2010, 27(4):669–674

Σ. Χατζημιχαλίδου,¹
Ε. Παναγοπούλου,^{2,3}
Δ. Νιάκας³

¹«Ιπποκράτειο» Νοσοκομείο
Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη
²Εργαστήριο Υγιεινής, Ιατρική
Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη
³Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Knowledge about sexually
transmitted diseases: Do students
of healthcare departments know
more?

Abstract at the end of the article

Λέξεις ευρετηρίου

Γνώσεις
Ηπατίτιδα B
Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
Σύνδρομο επίκτητης ανοσοανεπάρκειας
Φοιτήτριες Ιατρικής

Υποβλήθηκε 2.9.2009
Εγκρίθηκε 9.10.2009

μαίνει νοσήματα μεταδιδόμενα με τη σεξουαλική επαφή ή γενετήσια πράξη, ο κατάλογος των οποίων αρχίζει με τις μη ειδικές λοιμώξεις των γεννητικών οργάνων (κολπίτιδες και χλαμυδιακές λοιμώξεις) και συνεχίζεται με τη φυματίωση των γεννητικών οργάνων και με την πυελική φλεγμονώδη νόσο, που πολλές φορές αποτελεί συνέπεια των παραπάνω λοιμώξεων, καθώς και με τις λοιμώξεις από ιούς (θηλώματα και έρπητας των γεννητικών οργάνων, ηπατίτιδα, AIDS), για να κλείσει με τα αφροδίσια νοσήματα (βλεννόρροια, σύφιλη).²

Η εξάπλωση του HIV/AIDS, από την εμφάνισή του το 1981, υπήρξε ραγδαία. Παγκοσμίως, στα τέλη του 1999 είχαν προσβληθεί από τον ιό του AIDS 33,6 εκατομμύρια άτομα (14,8 εκατομμύρια γυναίκες, 17,6 εκατομμύρια άνδρες και 1,2 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας <15 ετών).³ Τα άτομα που «ζούσαν» με τον ιό, δηλαδή είτε ήταν φορείς του ιού είτε είχαν AIDS στα τέλη του 1998 στη δυτική Ευρώπη, υπολογίζονταν σε 5.000.000.⁴ Επίσης, έχει υπολογιστεί ότι 30.000 άτομα μολύνονται από τον ιό κάθε χρόνο στη δυτική Ευρώπη.⁵

Ειδικότερα στην Ελλάδα, η επιδημιολογία του AIDS και της HIV-λοίμωξης κατά την τελευταία δεκαετία, σύμφωνα με το Κέντρο Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων, παρουσιάζει την εξής εικόνα: Μέχρι τις 30 Ιουνίου του 2000 ο συνολικός αριθμός των κρουσμάτων AIDS ανερχόταν σε 2.107 άτομα, από τα οποία τα 32 (1,6%) ήταν παιδιά <12 ετών. Από τους 2.075 εφήβους/ενηλίκες, το 87% ήταν άνδρες και το 13% γυναίκες. Στο σύνολο των 2.017 κρουσμάτων AIDS δηλώθηκαν 1.223 (58%) θάνατοι από AIDS. Ο συνολικός αριθμός των HIV-οροθετικών ατόμων –περιλαμβανομένων των κρουσμάτων AIDS– που διαγνώστηκαν μέχρι τις 30 Ιουνίου του 2000 ανερχόταν σε 5.217 άτομα, από τα οποία τα 65 (1,2%) ήταν παιδιά <12 ετών. Η πλειοψηφία (57%) από τα δηλωθέντα HIV-οροθετικά άτομα ήταν ηλικίας 25–39 ετών, 34% ήταν <40 ετών και 9% <24 ετών. Από το σύνολο των προσβληθέντων, το 83% ήταν άνδρες και το 17% γυναίκες.⁶

Όσον αφορά στην ηπατίτιδα Β με βάση τις ορολογικές εξετάσεις, 1% περίπου του πληθυσμού στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ είναι φορείς της ηπατίτιδας Β. Η συχνότητα αυτή ανέρχεται σε 25% σε πληθυσμούς της Αφρικής, της νοτιοανατολικής Ασίας και στις τροπικές χώρες.² Υπολογίζεται ότι σε όλο τον κόσμο υπάρχουν 300 εκατομμύρια φορείς της νόσου. Ποσοστό περίπου 5–10% των ασθενών που μολύνονται από τον ιό της ηπατίτιδας Β γίνονται χρόνιοι φορείς του ιού. Στις ΗΠΑ, το 70% των γυναικών στην αναπαραγωγική ηλικία είναι επιδεκτικές στη λοίμωξη με τον HBV και από αυτές περίπου 0,2% αναπτύσσουν εμφανή

λοίμωξη, ενώ 1% γίνονται χρόνιοι φορείς.²

Η αγωγή υγείας επιχειρεί να τροποποιήσει τις επικίνδυνες σεξουαλικές συμπεριφορές προτείνοντας το προφυλακτικό ως κύριο μέσο πρόληψης των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων. Παρά τη συνεχιζόμενη απειλή από τον HIV, η συνεπής χρήση του προφυλακτικού παραμένει χαμηλή σε απόλυτους αριθμούς. Για παράδειγμα, στην Ισπανία πάνω από το μισό (56%) του σεξουαλικά ενεργού πληθυσμού δεν είχε χρησιμοποιήσει προφυλακτικό «στην πιο πρόσφατη ριψοκίνδυνη σεξουαλική συνεύρεση» (περιστασιακή ερωτική επαφή) των τελευταίων 12 μηνών.⁵ Στη Γαλλία, σύμφωνα με δημοσκόπηση του 1993, το 35,3% των ανδρών και το 49,8% των γυναικών δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό στην πιο πρόσφατη ερωτική ριψοκίνδυνη σεξουαλική συνεύρεση κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών.⁵

Στην Ελλάδα, δημοσκοπήσεις με αντιπροσωπευτικά δείγματα αθηναϊκού πληθυσμού έχουν δείξει ότι το 59,7% όσων είχαν περιστασιακές σχέσεις, εναλλάσσοντας ερωτικούς συντρόφους, κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό ή το είχαν πράξει με ασυνέπεια. Επιπλέον, από το 60,7% όσων είχαν σταθερή σχέση δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό με το σύντροφό τους τον τελευταίο μήνα.^{7,8} Ένα ανησυχητικό εύρημα με μαθητές λυκείου των Αθηνών είναι ότι, αν και το 65% των μαθητών είχαν κιόλας πραγματοποιήσει την πρώτη τους ολοκληρωμένη σεξουαλική επαφή, μόνο το 26% είχε χρησιμοποιήσει προφυλακτικό ή άλλα μέσα προφύλαξης είτε κατά των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων είτε κατά της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης.⁹ Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι το 51% των αρρένων φοιτητών ΑΕΙ της Αθήνας δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό ή το είχαν χρησιμοποιήσει με ασυνέπεια με περιστασιακούς συντρόφους κατά τη διάρκεια του πιο πρόσφατου δωδεκάμηνου. Επίσης, το 75% δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό ή το είχαν πράξει με ασυνέπεια με το σταθερό σύντροφό τους το τελευταίο δωδεκάμηνο.¹⁰ Σε άλλη μελέτη με φοιτητές και σπουδαστές ΑΕΙ και ΤΕΙ της βόρειας Ελλάδας, το 51% των ανδρών και το 73% των γυναικών δεν είχαν χρησιμοποιήσει προφυλακτικό ή το είχαν χρησιμοποιήσει με ασυνέπεια στην πιο πρόσφατη σεξουαλική τους επαφή κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών.¹¹ Βασικό κριτήριο για να προβλεφθεί η σεξουαλική συμπεριφορά είναι η γνώση. Η γνώση αποτελεί μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ασφαλών προς την υγεία συμπεριφορών.

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η σύγκριση των γνώσεων μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη σχετικά με τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και κυρίως την ηπατίτιδα Β και το AIDS.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Δείγμα

Στην παρούσα μελέτη έλαβαν μέρος 287 γυναίκες και, συγκεκριμένα, φοιτήτριες διαφόρων σχολών, υγειονομικών και μη, της Θεσσαλονίκης ηλικίας από 18–35 ετών. Για τους σκοπούς της έρευνας, το δείγμα των υγειονομικών σχολών αποτέλεσαν συμμετέχοντες από την Ιατρική, τη Νοσηλευτική και τη Μαιευτική, ενώ για το δείγμα των άλλων σχολών επιλέχθηκαν φοιτήτριες από τις Σχολές ΤΕΦΑΑ, Καλών Τεχνών, Παιδαγωγική, Νομική και το Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ερευνητικά εργαλεία

Για το σκοπό της παρούσας μελέτης επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο για τις γνώσεις και τις στάσεις των Μπένου, Καβάκα, Παναγοπούλου (1999).

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 20 συνολικά ερωτήσεις και χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα.

Α' μέρος. Πέντε ερωτήσεις που αφορούν στα δημογραφικά χαρακτηριστικά.

Β' μέρος. Δέκα ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών που αφορούν στους τρόπους μετάδοσης και προστασίας από την ηπατίτιδα Β και το AIDS.

Η εσωτερική αξιοπιστία του ερωτηματολογίου ήταν ικανοποιητική (Cronbach's $\alpha=0,701$).

Διαδικασία

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων των ερωτηματολογίων είναι αυτή της προσωπικής επαφής της ερευνήτριας με τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε στους χώρους διδασκαλίας (αμφιθέατρα, αίθουσες, νοσοκομεία) των φοιτητριών παρουσία της ερευνήτριας, ενώ τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης παρέχονταν διευκρινίσεις στους συμμετέχοντες, αν αυτό ζητείτο από τους ίδιους. Οι διευκρινίσεις που παρέχονταν ήταν καθαρά ερμηνευτικές των ερωτήσεων και δεν δινόταν κάποια κατεύθυνση στις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS 12.0 for Windows (statistical package for social sciences).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Χαρακτηριστικά δείγματος

Η μέση ηλικία των συμμετεχόντων ήταν 22,8 ($\pm 3,1$) έτη. Αναφορικά με το έτος φοίτησης, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το 30,3% ήταν φοιτήτριες του 4ου έτους, το 27,2% φοιτήτριες του 3ου έτους, το 15,7% φοι-

τήτριες του 2ου έτους, το 14,2% φοιτήτριες του 2ου έτους, το 7,1% φοιτήτριες του 5ου και το 5,5% φοιτήτριες του 1ου έτους. Σχετικά με την καταγωγή, το 33,7% του δείγματος προερχόταν από αγροτική περιοχή και το 66,3% από αστική. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ο μέσος όρος ηλικίας έναρξης σεξουαλικής δραστηριότητας των συμμετεχόντων ήταν τα 18,11 \pm 1,79 έτη και ο μέσος όρος αριθμού ερωτικών συντρόφων ανερχόταν σε 2,97. Τέλος, το 58,4% δήλωσε ότι διατηρεί ερωτικό σύντροφο τη συγκεκριμένη περίοδο, ενώ το 41,1% ανέφερε ότι δεν είχε.

Γνώσεις

Στον πίνακα 1 παρατίθενται αναλυτικά οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην ερώτηση «Ποιες ασθένειες μεταδίδονται με τη σεξουαλική επαφή?».

Η σύγκριση ομάδων έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές για την ηπατίτιδα Α ($\chi^2=26,725$, $p=0,000$), για την ηπατίτιδα C ($\chi^2=25,849$, $p=0,000$) και για τη φυματίωση ($\chi^2=13,103$, $p=0,001$) μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη.

Επίσης, όπως φαίνεται στον πίνακα 2, στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στον τρόπο μετάδοσης του AIDS και της ηπατίτιδας Β ως προς τον παράγοντα «σάλιο» ($\chi^2=10,498$, $p=0,005$) και τον παράγοντα «έντομα» ($\chi^2=12,037$, $p=0,002$) μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη. Συγκεκριμένα, περισσότερες φοιτήτριες υγειονομικών

Πίνακας 1. Νοσήματα που μεταδίδονται με τη σεξουαλική επαφή.

Απαντήσεις	Υγειονομικοί			Μη υγειονομικοί		
	Ναι	Όχι	Δεν ξέρω	Ναι	Όχι	Δεν ξέρω
AIDS	147	1	0	138	0	0
«Ζάχαρο»	2	129	1	0	119	5
Ηπατίτιδα Α	49	71	13	51	36	42
Ηπατίτιδα Β	141	2	6	123	3	12
Ηπατίτιδα C	124	8	12	78	14	39
Φυματίωση	30	88	16	22	66	38

Πίνακας 2. Τρόποι μετάδοσης AIDS και ηπατίτιδας Β εκτός από τη σεξουαλική επαφή και δείκτης Chi Square.

	Υγειονομικοί Ναι (συνολικό n)	Μη υγειονομικοί Ναι (συνολικό n)
Σάλιο	61 (143)	34 (135)
Έντομα	45 (144)	53 (138)

σχολών θεωρούν ότι ο ιός μεταδίδεται με το σάλιο, ενώ λιγότερες ότι μεταδίδεται με τα έντομα.

Όσον αφορά στο τι σημαίνει προφύλαξη από το AIDS, το «να μην κάνεις έρωτα» θεωρήθηκε λάθος από το 94,7% του δείγματος. Στην ίδια ερώτηση, η χρήση προφυλακτικού θεωρήθηκε σωστή από το 97,7% του συνόλου των ερωτηθέντων ατόμων.

Ο πίνακας 3 δείχνει αναλυτικά τις απαντήσεις σχετικά με τους τρόπους προφύλαξης από το AIDS. Στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στην παράμετρο «να κατουρήσεις μετά από τη σεξουαλική επαφή» ($\chi^2=10,270$, $p=0,006$) και στη χρήση του εμβολίου ($\chi^2=6,831$, $p=0,033$).

Όσον αφορά στο τι σημαίνει προφύλαξη από την ηπατίτιδα Β, το «να μην κάνεις έρωτα» θεωρήθηκε λάθος από το 91,2%. Η χρήση προφυλακτικού για προστασία από την ηπατίτιδα Β θεωρήθηκε σωστή από το 96,5% των ατόμων. Ο πίνακας 4 δείχνει αναλυτικά τις απαντήσεις ως προς την προφύλαξη από την ηπατίτιδα Β. Στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στις παραμέτρους «να κατουρήσεις

μετά από τη σεξουαλική επαφή» ($\chi^2=21,784$, $p=0,001$) και στη χρήση του εμβολίου ($\chi^2=12,591$, $p=0,002$) μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών και μη.

Στην ερώτηση για τους αποτελεσματικούς τρόπους προστασίας από το AIDS και την ηπατίτιδα Β, το 97,9% του συνολικού δείγματος απάντησε ότι το προφυλακτικό αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο προστασίας. Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά στους τρόπους προστασίας από AIDS και ηπατίτιδα Β μεταξύ των δύο εξετασθεισών ομάδων, υγειονομικών και μη.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας όσον αφορά στις γνώσεις των ερωτηθέντων σε θέματα αντισύλληψης, το σύνολο των ερωτηθέντων γνώριζε ότι το AIDS και η ηπατίτιδα Β μεταδίδονται με τη σεξουαλική επαφή, ένα μικρό ποσοστό δεν γνώριζε για την ηπατίτιδα C, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι υπήρχε ποικιλία απαντήσεων και διχογνωμία σχετικά με το αν η φυματίωση και

Πίνακας 3. Τι σημαίνει προφύλαξη από AIDS.

Απαντήσεις	Υγειονομικοί			Μη υγειονομικοί		
	Σωστό	Λάθος	Δεν ξέρω	Σωστό	Λάθος	Δεν ξέρω
Να μην κάνεις έρωτα	7	138	2	5	132	1
Να χρησιμοποιείς προφυλακτικά	147	1	0	133	5	0
Να κατουρήσεις μετά από τη σεξουαλική επαφή	19	102	24	25	72	41
Να έχεις μόνιμη σχέση	88	54	6	77	53	8
Να παίρνεις αντισυλληπτικά	9	130	8	11	110	17
Να μην κάνεις παρέα με άτομα με AIDS	11	131	6	8	117	13
Να κάνεις εμβόλιο	42	88	17	47	63	28
Δεν μπορείς να προφυλαχθείς από το AIDS	9	131	8	12	116	9

Πίνακας 4. Τι σημαίνει προφύλαξη από ηπατίτιδα Β.

Απαντήσεις	Υγειονομικοί			Μη υγειονομικοί		
	Σωστό	Λάθος	Δεν ξέρω	Σωστό	Λάθος	Δεν ξέρω
Να μην κάνεις έρωτα	9	134	5	3	124	8
Να χρησιμοποιείς προφυλακτικά	145	3	0	128	5	2
Να κατουρήσεις μετά από τη σεξουαλική επαφή	18	105	23	23	61	50
Να έχεις μόνιμη σχέση	79	61	8	58	61	16
Να παίρνεις αντισυλληπτικά	8	127	12	11	102	22
Να μην κάνεις παρέα με άτομα με ηπατίτιδα Β	8	133	7	5	116	14
Να κάνεις εμβόλιο	134	9	6	103	10	22
Δεν μπορείς να προφυλαχθείς από την ηπατίτιδα Β	8	129	10	10	114	11

η ηπατίτιδα Α ανήκουν στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, ακόμη και μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών.

Όσον αφορά στους τρόπους μετάδοσης του AIDS και της ηπατίτιδας Β, εκτός από τη σεξουαλική επαφή, σχεδόν η 1 στις 2 φοιτήτριες δεν γνώριζε ότι δεν μεταδίδονται από τις τουαλέτες και τα έντομα, αντίστοιχα. Επίσης, υπήρχε διχογνωμία μεταξύ των φοιτητριών υγειονομικών σχολών για το αν το «σάλιο» αποτελεί τρόπο μετάδοσης του AIDS και της ηπατίτιδας Β.

Το σύνολο των ερωτηθέντων φαίνεται να γνωρίζει τους τρόπους μετάδοσης και προφύλαξης από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα θέτοντας το προφυλακτικό ως ιδανικό μέσο προστασίας. Κλινικές μελέτες έχουν δείξει ότι το προφυλακτικό είναι αποτελεσματικό στην αποτροπή της ετεροφυλόφιλης μετάδοσης του HIV.¹² Η χρησιμοποίηση του προφυλακτικού έχει αποδειχθεί, άμεσα ή έμμεσα, ότι είναι πιο αποτελεσματική στην αποτροπή της μετάδοσης του HIV από τη μείωση του αριθμού των ερωτικών συντρόφων.¹³ Ο εμβολιασμός ως προφύλαξη από την ηπατίτιδα Β θεωρήθηκε σωστός από το 83,5% των ερωτηθέντων, ενώ η παρουσία μόνιμης σχέσης ως προφύλαξη από το AIDS και την ηπατίτιδα Β θεωρήθηκε σωστή από το 50% των ερωτηθέντων. Σε έρευνα που έγινε στην Ισπανία διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που υπάρχει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για ενημέρωση πάνω στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, δεν υπήρξε κάποια αλλαγή στις γνώσεις και τις συνήθειες των ερωτηθέντων σχετικά με την προφύλαξη από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και ιδιαίτερα το AIDS.¹⁴

Μολονότι το σύνολο των ερωτηθέντων φαίνεται να γνωρίζει τους τρόπους μετάδοσης και προφύλαξης από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, η επάρκεια των γνώσεων δεν είναι ικανοποιητική. Εξακολουθεί να επικρατεί ασάφεια σε αρκετά θέματα, ακόμη και σε φοιτήτριες υγειονομικών σχολών. Παρόλο που οι στρατηγικές ενημέρωσης και πρόληψης φαίνεται να είναι αποτελεσματικές, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις για τη χρήση του προφυλακτικού, είναι εμφανές ότι δεν επαρκούν για να καλύψουν όλα τα γνωστικά κενά και τις αντιφάσεις. Ωστόσο, με βάση μελέτες που δείχνουν ότι η συμπεριφορά καθορίζεται από τις γνωστικές ασάφειες και αντιφάσεις, είναι σημαντικό οι εκστρατείες και τα προγράμματα πρόληψης να προσαρμοστούν για την κάλυψη των νέων αναγκών.¹⁵

Επιπλέον, θα μπορούσε να βοηθήσει η δημιουργία συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα σεξουαλικής ζωής σε ενήλικες, καθώς και η οργάνωση αποκεντρωμένων μονάδων οικογενειακού προγραμματισμού. Τέλος, η ίδια η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας προς την κατεύθυνση της πρόληψης και της ενημέρωσης του κοινού θεωρείται απαραίτητη.

Τα αποτελέσματα της μελέτης θα πρέπει να αξιολογηθούν με προσοχή λόγω κάποιων περιορισμών. Αρχικά, οι απόψεις που αξιολογούνται μέσω ενός ερωτηματολογίου δεν σημαίνει απαραίτητα ότι εκφράζονται με τον ίδιο τρόπο στην καθημερινή πρακτική. Επίσης, πρόκειται για μια έρευνα χρονικής στιγμής, που αφορούσε σε έναν τοπικό πληθυσμό και κατά συνέπεια η γενίκευση των αποτελεσμάτων είναι περιορισμένη.

ABSTRACT

Knowledge about sexually transmitted diseases: Do students of healthcare departments know more?

S. CHATZIMIHALIDOU,¹ E. PANAGOPOULOU,^{2,3} D. NIAKAS³

¹"Ippokrateio" Hospital of Thessaloniki, Thessaloniki, ²Faculty of Health, School of Medicine, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, ³Hellenic Open University, Patras, Greece

Archives of Hellenic Medicine 2010, 27(4):669–674

OBJECTIVE The comparison of the level of knowledge about sexually transmitted diseases (STDs) between students of health faculties and other faculties. **METHOD** In Thessaloniki, 287 students of various faculties, health and non-health-related, participated in this study. The age of the participants was between 18 and 35 years. The questionnaire selected for the study was designed by Benos, Kavaka and Panagopoulou and covered knowledge and attitudes. **RESULTS** Referring to knowledge concerning which diseases are transmitted through sexual intercourse, the comparison between the two groups showed significant statistical difference between the two groups, with better levels of knowledge in the students of health faculties about hepatitis A ($P=0.000$), hepatitis C ($P=0.000$) and tuberculosis ($P=0.001$). Concerning the transmission of AIDS and hepatitis B, the majority of the students of health faculties believe that the transmission can be through sputum and less from insects. Regarding knowledge about what protec-

tion against AIDS means, the option of condom use was considered as correct by 97.7% of the students questioned, and 96.5% of the students also believed it to be the right option for protection against hepatitis B. Concerning ways of protection against AIDS, comparison between the two groups showed significant statistical differences in the parameters "to urinate after sex" ($\chi^2=10.270$, $P=0.006$) and vaccination use ($\chi^2=6.831$, $P=0.033$), and against hepatitis B in the parameters "to urinate after sex" ($\chi^2=21.784$, $P=0.001$) and vaccination use ($\chi^2=12.591$, $P=0.002$). Finally, 97.8% of the students considered condom use to be the most efficient method of protection against AIDS and hepatitis B.

CONCLUSIONS Although the vast majority of students questioned appeared to understand the methods of transmission and protection against STDs, the level of knowledge was not satisfactory, particularly among students from non-health-related faculties. Ambiguity continues to prevail even among female students in the health faculty. Although the information and protection strategies appear to be efficient, based on the answers concerning condom use, it is obvious that these strategies alone are insufficient to cover the ignorance and contradictions reflected in the answers to the questionnaire. It is important, therefore to adjust the campaigns and prevention programs directed to students in order for their needs for valid knowledge to be satisfied

Key words: AIDS, Hepatitis B, Knowledge, Sexually transmitted disease, Students

Βιβλιογραφία

1. ΚΡΕΑΤΣΑΣ Γ. *Σεξουαλική αγωγή και οι σχέσεις των δύο φύλων*. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003
2. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Α. *Γυναικολογία*. University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1996
3. BLACK M. Breaking the silence; growing up alone: HIV/AIDS a global emergency. UNICEF, 2000
4. HOUWELING H. Epidemiological impact of HIV/AIDS in the European Union study for the EU concerted action on multinational AIDS scenarios. 12th International Conference on AIDS, Book of Abstracts, Geneva, 1998:13182
5. WHO/UNAIDS. Epidemiological fact sheets on HIV/AIDS and sexually transmitted diseases. Geneva, Switzerland, 1998
6. ΚΕΕΛ. Επιδημιολογική επιτήρηση του HIV/AIDS στην Ελλάδα: Δηλωθέντα στοιχεία έως 30.6.2000. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Αθήνα, 2000
7. ΑΓΡΑΦΙΟΤΙΣ Δ, ΙΟΑΝΝΙΔΙ Ε, ΠΑΝΤΖΟΥ Π, ΓΑΡΔΕΛΛΙΣ C, ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Ι, ΚΟΝΣΤΑΝΔΙΝΙΔΙΣ R. Knowledge, attitudes, beliefs and practices in relation to HIV infection and AIDS, the case of the city of Athens. WHO Report. Athens, Greece, 1990
8. DUBOIS-ARBER F, SPENCER B. *Condom use, sexual behaviour and HIV/AIDS in Europe*. London, UK, 1998
9. ΑΓΡΑΦΙΟΤΙΣ Δ, ΠΑΝΤΖΟΥ Π, ΙΟΑΝΝΙΔΙ Ε, ΔΟΥΜΑ Α, ΤΣΕΛΕΠΙ C, ΑΝΤΟΝΟΠΟΥΛΟΥ Α. AIDS: Knowledge, attitudes, beliefs and practices of young people. WHO-GPA report, 1990
10. SARAFIDOU JO, CHLIAOUTAKIS J. Consistency and subjective utility of condom use among male students in Greece. *AIDS in Europe the Behavioural Aspect*, 1994, 1:49-61
11. KORDOUTIS PS, LOUMAKOU M, SARAFIDOU JO. Heterosexual relationship characteristics, condom use and safe sex. *AIDS Care* 2000, 12:767-782
12. FELDBRUM P, FORNEY J. Condoms, spermicides and the transmission of human immunodeficiency virus: A review of the literature. *Am J Public Health* 1988, 78:52-53
13. REIS L, LEIK K. Evaluating strategies to avoid AIDS: Numbers of sexual partners versus use of condom. *J Sex Res* 1989, 26:411-433
14. CHOCARRO A, ALONSO O, GARCIA M, ALONSO S, DELGADO MJ, MERINO SM ET AL. Changes in knowledge, attitudes, and habits of the general population with regard to HIV infection. *Emerg Infect Microbiol Clin* 2008, 26:330-337
15. ΚΑΡΑΔΗΜΑΣ Ε. *Ψυχολογία της υγείας*. Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, 2005

Corresponding author:

E. Panagopoulou, Faculty of Health, School of Medicine, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece
e-mail: efharis@the.forthnet.gr